

Ohjeet arviointilomakkeen täyttämiseen

Vertaisarviointiin sisältyy kolme osa-aluetta:

1. Arvio toimintamallin vaikuttavuusketjusta
2. Arvio toimintamallin näyttöön perustuvasta tiedosta
3. Arvio toimintamallin käytäntöön sovellettavuudesta

Ohjeet:

- Kirjoita arviosi alla olevaan arviointilomakkeeseen.
- Pisteytä jokainen kohta asteikolla 1-5.
- Katso arviointiperusteet osa-alueisiin 1.-3. Näin arviot ovat mahdollisimman yhdenvertaisia eri arvioitsijoiden välillä.
- Pyri vastaamaan jokaiseen kohtaan ytimekkäästi ja selkeästi.
- Tee lopuksi toimintamallin kokonaisarviointi osa-alueilla 1.-3. Pisteytä myös kokonaisarviointi asteikolla 1-5.

Arvioinnin tekemiseen menee kokonaisuudessaan aikaa noin 3-8 h, sisältäen toimintamallin kuvauksen lukemisen ja kirjallisen arvioinnin tekemisen. Arviointi on lähtökohtaisesti julkinen, mutta arvioitsija voi valita julkaistaanko hänen nimeään arvioinnin yhteydessä.

TOIMINTAMALLIN TIEDOT

Toimintamallin nimi: Gerontologisen sosiaalityön malli

Aihealue/ teema: Turvataan kotona-asumista tukevat palvelut ympärivuorokautisesti. / Sosiaalityön asiantuntijuuden vahvistaminen iäkkäiden palveluissa.

Toimintamallin kuvaus: Luoda uutena gerontologisen sosiaalityön malli ja gerontologisen sosiaalityön tiimi Etelä-Savon hyvinvointialueelle.

Toimintamallin yhteyshenkilö ja

organisaatio: Tiina Mustonen, Tulevaisuus kotona hanke / Etelä-Savon hyvinvointialue Eloisa

Arvioitsijan nimi: Salla Soininen, Essi Sinkkonen, Kati Ruusuvirta, Kirsi Keränen, Katariina Nikkilä ja Katri Simola

ARVIOINTIALUEET

OSA-ALUE 1. Arvio toimintamallin vaikuttavuusketjusta

Arvio toimintamallista	Arvio (kirjallinen)	Pisteet (1-5)
Arvioi toimintamallin tavoitteen asettelu. Onko se realistista, innovatiivista ja uskottavaa?	Realistista ja uskottavaa, perusasioita, joita selkeytetään. Aikataulun puitteissa realistista.	5 erinomainen 4 kiitettävä 3 hyvä 2 tyydyttävä 1 heikko
Arvioi toimintamallin lisäarvoa suhteessa nykytilanteeseen kohderyhmän ja hyvinvointialueen näkökulmasta?	Uusi toimintatapa. Asiakkaille tuleva lisäarvo ei ole vielä todennettavissa. Organisaation näkökulmasta tuonut selkeyttä ikääntyneiden palveluiden tuottamiseen.	5 erinomainen 4 kiitettävä 3 hyvä 2 tyydyttävä 1 heikko
Arvioi toimintamallin tarpeen määrittelyä seuraavista näkökulmista: (huom. tarpeen määrittely voi liittyä yhteen tai useampaan	Malli edisti sosiaalipalveluiden monipuolistamista, mikä tukee iäkkäiden kotona asumista sekä itsenäistä selviytymistä.	5 erinomainen 4 kiitettävä 3 hyvä 2 tyydyttävä 1 heikko

kohtaan) • hyvinvoinnin, terveyden ja toimintakyvyn edistäminen • turvallisuuden edistäminen • osallisuuden edistäminen • asiakkaan tarvetta vastaavien oikea-aikaisten palvelujen toteuttaminen • kotona-asumista tukevien palvelujen edistäminen • sosiaalisesti, ekologisesti ja taloudellisesti kestävien palvelujen ja palvelurakenteen edistäminen • riittävän ja osaavan henkilöstön saatavuuden edistäminen • muu, mikä	Arvioidussa hankkeessa ei ole suoraan esitelty kokonaisuutta mihin se liittyy. Keskustelujen ja Innokylän mallin perusteella se voidaan hyvin liittää oikea-aikaisten palveluiden kokonaisuuteen.	
Arvioi ovatko toimintamallin menetelmä ja sen vaiheet johdonmukaisia tavoitteiden saavuttamiseksi (suunnittelu-, toteutus-, juurruttamis-, seuranta-, ja arviointivaihe)?	Kehittäjäryhmä on kuvattu Innokylään. Kehittämisen vaiheet ja menetelmät ovat olleet tähänastisessa työssä johdonmukaisia. Kehittämistyön näkökulmasta vaiheiden kuvaus olisi ollut mielenkiintoista nähdä.	5 erinomainen 4 kiitettävä 3 hyvä 2 tyydyttävä 1 heikko
Arvioi onko toimintamallin arviointi ja seuranta jatkuvaa ja järjestelmällistä? Tehdäänkö arviointia myös ulkopuolisena arviointina? Soveltuvatko mitarit toimintamallin tavoitteiden ja vaikuttavuuden seurantaan ja arviointiin? Mitä mittareita käytetään?	Kehittämistyön tarkoitus on ollut luoda toimeenpanomallin luominen uudelle palvelulle. Toiminta-aika on ollut lyhyt, toukokuusta 2023 alkaen. Toimintamallin jatkuva seuranta ei ollut järjestelmällistä. Mittareina on ollut mm. asiakasmäärät. Vaikuttavuutta ei ole ollut tarkoitus arvioida.	5 erinomainen 4 kiitettävä 3 hyvä 2 tyydyttävä 1 heikko
Arvioi kohderyhmän merkitys suhteessa toimintamallin tavoitteisiin. Miten kohderyhmä tukee toimintamallin käyttöönottoa, toteuttamista, juurruttamista ja arviointia?	Gerontologisen sosiaalityön asiakasryhmä ikääntyneiden palveluissa on tunnistettu. Kohderyhmää ei ole kehittämistyössä suunnitelmallisesti hyödynnetty.	5 erinomainen 4 kiitettävä 3 hyvä 2 tyydyttävä 1 heikko
Arvioi asiantuntijoiden ja sidosryhmien roolia toimintamallin toteutuksen eri vaiheissa. Onko heillä tarvittava asiantuntemus? Miten he tukevat toimintamallin käyttöönottoa, toteuttamista, juurruttamista ja arviointia?	Monipuolinen osaaminen: kehittäjäjoukolla oli kokoonnuttu suunnitteluvaiheessa ja heiltä pyydettiin palautetta kehittämistyön loppupuolella.	5 erinomainen 4 kiitettävä 3 hyvä 2 tyydyttävä 1 heikko
Arvioi ovatko toimintamallin	Gerontologisen sosiaalityön tiimi on saatu rekrytoitua ja työnkuvat luotua. Tiimi on	5 erinomainen 4 kiitettävä

lyhyen aikavälin tulokset ja vaikutukset selkeitä? Mitä muuttuu, kun toimintamalli otetaan käyttöön? Mikä tulosten perusteella toimii ja mikä ei? Millä on vaikutusta ja millä ei? Mitä tulisi kehittää?	aloittanut toiminnan ja asiakastyön. Asiakkaita on tullut säännöllisesti palveluun. Ger.sos työn näkyvyys alueella on lisääntynyt. Ikääntyneiden palvelut ovat monipuolistuneet uuden palvelun myötä.	3 hyvä 2 tyydyttävä 1 heikko
Arvioi toimintamallin pitkän aikavälin vaikuttavuutta. Millaista vaikuttavuutta tavoitellaan? Onko vaikuttavuutta mitattu tai voidaanko sitä mitata luotettavin menetelmin? Onko toimintamallilla vaikuttavuutta?	Ei arvioida.	5 erinomainen 4 kiitettävä 3 hyvä 2 tyydyttävä 1 heikko
Arvioi toimintamallin kustannusvaikuttavuus. Millaista kustannusvaikuttavuutta toimintamallilla tavoitellaan? Onko kustannusvaikuttavuudesta tehty laskelmia? Miten taloudellisia vaikutuksia osoitetaan? Millaisia taloudellisia vaikutuksia syntyy pitkällä aikavälillä, kun toimintamalli on käytössä?	Ei arvioida, koska hankkeessa ei ollut määritelty asiaa tavoitteeksi. Hankkeessa on pohdittu, miten tulevaisuudessa sitä voisi arvioida.	5 erinomainen 4 kiitettävä 3 hyvä 2 tyydyttävä 1 heikko
Arvioi eettiset tekijät: onko ne kuvattu yksityiskohtaisesti ja huomioitu toimintamallin toteuttamisessa?	Ei arvioida	5 erinomainen 4 kiitettävä 3 hyvä 2 tyydyttävä 1 heikko
Arvioi toimintamallin johtaminen ja hallinto: miten johtaminen ja suunnittelu, organisointi ja koordinointi on toteutettu?	Vastuut olivat hyvin määritelty.	5 erinomainen 4 kiitettävä 3 hyvä 2 tyydyttävä 1 heikko
Arvioi riskit: onko ne tunnistettu ja onko niihin varauduttu?	Ei arvioida.	5 erinomainen 4 kiitettävä 3 hyvä 2 tyydyttävä 1 heikko
Arvioi ovatko toimintamallin toteuttamiseen varatut resurssit, budjetti, rahoittajat ja sidonnaisuudet realistisia. (mm. toimintamallin käyttöä edellyttävä osaaminen; tilat, välineet ja laitteet; taloudelliset voimavarat; palkattava	Malli jää hyvinvointialueelle vakituiseksi toimintatavaksi, nämä asiat on huomioitu talousarviossa.	5 erinomainen 4 kiitettävä 3 hyvä 2 tyydyttävä 1 heikko

henkilöstö ja työkuukausien määrä/henkilö; vakituisen henkilöstön osallistuminen (työkuukaudet); vapaaehtoistyön osuus/määrä; mitä toimintoja aiotaan korvata palkkioperusteisesti tai ostaa muualta toimintamallin toteuttamiseksi)		
Arvioi suunnitelma toimintamallin jatkokehittämiseksi (mm. vahvuudet ja kehittämisen kohteet).	Jotta toimintamallia voidaan jatkossa kehittää, on hankkeessa suunniteltu tulevaisuudessa kerättävän tietoa vaikuttavuuden arvioimiseksi.	5 erinomainen 4 kiitettävä 3 hyvä 2 tyydyttävä 1 heikko
Arvioi toimintamallin levinneisyys (ko. kohderyhmään ja maantieteellisesti) & vaihe (kauanko toimintamalli on ollut käytössä)	Maantieteellisesti ja kohderyhmään nähden toimintamalli on hyvin levinnyt koko hyvinvointialueelle. Toimeenpano vaihe on aikatauluun nähden hyvä.	5 erinomainen 4 kiitettävä 3 hyvä 2 tyydyttävä 1 heikko
Kokonaisarvio osa-alueen 1. vahvuuksista ja heikkouksista	Tavoitteet olivat realistisia ja niihin on päästy eli toimintamalli on käynnistetty.	5 erinomainen 4 kiitettävä 3 hyvä 2 tyydyttävä 1 heikko

OSA-ALUE 2. Arvio toimintamallin näyttöön perustuvasta tiedosta

Arvio toimintamallista	Arvio (kirjallinen)	Pisteet (1-5)
Kokemustietoon perustuva näyttö toimintamallin vaikuttavuudesta ja kustannusvaikuttavuudesta • arvioi toimintamallin käytännön hyöty • arvioi kohderyhmän tuottama näyttö • arvioi esimerkit kokemustietoon perustuvasta näytöstä	Ei arvioida	5 erinomainen 4 kiitettävä 3 hyvä 2 tyydyttävä 1 heikko
Asiantuntijatietoon perustuva näyttö toimintamallin vaikuttavuudesta ja kustannusvaikuttavuudesta • arvioi toimintamallin käytännön hyöty • arvioi asiantuntijoiden tuottama näyttö	Ei arvioida	5 erinomainen 4 kiitettävä 3 hyvä 2 tyydyttävä 1 heikko

• arvioi asiantuntijatietoon perustuvan näytön vaikuttavuus ja kustannusvaikuttavuus		
Tutkimustietoon perustuva näyttö • arvioi toimintamallin tiedeellisyys • arvioi tutkimusnäytön laatu, määrä ja menetelmät • arvioi tutkimusnäyttö vaikuttavuudesta ja kustannusvaikuttavuudesta	Ei arvioida.	5 erinomainen 4 kiitettävä 3 hyvä 2 tyydyttävä 1 heikko
Kokonaisarvio osa-alueen 2. vahvuuksista ja heikkouksista	Hankeaika lyhyt ja tarkoitus oli luoda toimeenpaneva malli. Vaikuttavuuden arviointiin liittyviä asioita ei ollut tässä hankeosiossa tarkoitus ottaa huomioon hankkeen aikana.	5 erinomainen 4 kiitettävä 3 hyvä 2 tyydyttävä 1 heikko

OSA-ALUE 3 Arvio toimintamallin käytäntöön sovellettavuudesta

Arvio toimintamallista	Arvio (kirjallinen)	Pisteet (1-5)
Arvioi toimintamallin tarve ja sovellettavuus muiden toimijoiden käyttöön.	Tarve on todellinen. Malli lähtöisin Etelä-Savon omiin tarpeisiin maantieteellisistä ja organisaatorakenteellisista näkökulmista. Työnkuvia voi soveltaa helposti.	5 erinomainen 4 kiitettävä 3 hyvä 2 tyydyttävä 1 heikko
Arvioi olemassa olevan rakenteen soveltuvuus toimintamallin käytölle (toimintamallin käyttöönottoa tukevat tai estävät rakenteet).	Vaikuttaa siltä, että rakenteellisesti malli soveltuu hyvinvointialueen toimintaan.	5 erinomainen 4 kiitettävä 3 hyvä 2 tyydyttävä 1 heikko
Arvioi toimintamallin koulutus, koulutusmateriaali ja sen saatavuus.	Materiaali on sisäisesti saatavilla.	5 erinomainen 4 kiitettävä 3 hyvä 2 tyydyttävä 1 heikko
Arvioi tukeeko toimintamallin käyttöönotto hyvinvointialueilla iäkkäiden palvelujen taroituksenmukaista toteuttamista.	SHL mukaisia palveluita, kohdennetut kriteerit olemassa.	5 erinomainen 4 kiitettävä 3 hyvä 2 tyydyttävä 1 heikko
Arvioi mahdolliset muut perustelut toimintamallin käytäntöön sovellettavuudesta.	Ei arvioida	5 erinomainen 4 kiitettävä 3 hyvä

		2 tyydyttävä 1 heikko
Kokonaisarvio osa-alueen 3. vahvuuksista ja heikkouksista	Hyvin käytännönlähteisesti suunniteltu ja ajankohtainen aihe. Suunnitelmassa huomioitu maantieteellisesti koko hyvinvointialue.	5 erinomainen 4 kiitettävä 3 hyvä 2 tyydyttävä 1 heikko

Toimintamallin kokonaisarviointi osa-alueilla 1.-3.:

5 erinomainen

4 kiitettävä

3 hyvä

2 tyydyttävä

1 heikko

Hankkeessa oli tavoitteena käynnistää gerontologisen sosiaalityön malli, jonka vuoksi hankkeen aikaista arviointia ei voitu tehdä. Tämän takia vertaisarvioinnissa painotettiin tähän soveltuvia osia. Jatkokehittämiseksi on pohdittu niin käytännöntyön toimintatapoja kuin vaikuttavuuden arviointia, mm. kustannusvaikuttavuutta. Kaiken kaikkiaan toimintamalli vaikuttaa tälle hyvinvointialueelle sopivalta sekä tukee iäkkäiden kotona asumista, ehkäisee raskaisiin palveluihin siirtymistä ja vähentää terveydenhuollon palveluiden kuormitusta. Arvioijina jäimme kaipaamaan tarkempaa kehittämisen polun kuvausta. Toimintamalli on pätevä ja vastaa alueen tarpeisiin.

Paikka: Lahti

Aika: 30.10.2023

Arvioitsijan nimi Salla Soininen, Kati Ruusuvirta, Essi Sinkkonen, Katariina Nikkilä, Kirsi Keränen, Katri Simola